

природою, соціумом, Суцим, людина з відповідальністю ставиться до власних думок, почуттів, особистого і суспільного життя, що сприяє укріпленню її духовного стрижня. Така людина достойно переживає будь-які негаразди, трагедії у житті і надасть допомогу та підтримку іншим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І.Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посіб. К.: Академвидав, 2012. 256 с.
2. Релеті С.Т. Розвиток духовності особистості майбутнього фахівця: навчально-методичний посібник. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 170 с.
3. Хамітов Н.В., Крилова С.А. Людина і культура: словник. К.: КНТ, 2023. 295 с.

Ірина РОМАНЕНКО
(Київ, Україна)

ОБГРУНТУВАННЯ ДЖЕРЕЛ ВЛАДИ ТА ЛІДЕРСТВА В НОВОМУ ПУБЛІЧНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Новий публічний менеджмент, як нова концепція управління публічним сектором, яка з'явилася у 1980-х роках у відповідь на необхідність підвищення ефективності та економічності державного управління [1], спрямований на застосування методів та практик приватного сектору в державному управлінні, наголошуючи на ефективності, відповідальності, конкурентоспроможності та орієнтації на клієнта.

Реформування публічного управління в Україні стикається з низкою викликів та проблем. Серед них такі, як нестабільна політична ситуація, високий рівень корупції, недостатня політична воля та консенсус щодо необхідності реформ, низька довіра громадян до органів влади, обмеження фінансових, матеріальних та технологічних ресурсів для здійснення публічного управління, нестача кваліфікованих кадрів для роботи в органах влади, низький рівень професіоналізму та компетентності державних службовців та інші [2].

Успіх нового публічного менеджменту базується на тій ролі влади та лідерства, яку вони відіграють з точки зору цієї парадигми публічного управління: бути лідером, координатором та партнером у взаємодії з громадськістю та іншими секторами, забезпечувати стратегічне планування, контроль та оцінку результатів діяльності публічного сектору, децентралізувати владу та надавати більше автономії та відповідальності менеджерам публічного сектору, використовувати ринкові механізми та принципи для покращення ефективності та якості послуг публічного сектору.

Отже, роль лідера та лідерства – бути стабілізуючим чинником, який інтегрує інтереси різних груп населення та впливає на прийняття групових рішень, забезпечувати ефективність управлінських дій, які впливають на функціонування різних соціальних структур і суспільства, управляти організаційною культурою, яка сприяє змінам, інноваціям та адаптації до нових умов [3–4].

Зокрема, одним з прикладів детального дослідження ролі влади та лідерства є концепція Дж. Френча та Б. Рейвена про джерела влади і лідерства в новому публічному менеджменті, яка відображає різні джерела впливу та авторитету, які можуть

виникати в організаціях і впливати на їхню роботу [5]. Автори виокремили такі основні джерела влади та лідерства в цій концепції: 1) влада на основі позиції (легальна влада). Ця форма влади виникає в результаті призначення особи на важливу позицію в організації. Особа має владу і авторитет через свою посаду, і це джерело влади діє на основі ієрархічної структури організації. 2) влада на основі експертизи (експертна влада). Ця форма влади виникає, коли особа володіє спеціалізованими знаннями або навичками, які є важливими для організації. Інші члени організації довіряють цій особі через її професійну компетентність. 3) влада на основі спільної ідентичності (референтна влада). Ця форма влади ґрунтується на особистісних якостях лідера, які викликають повагу і довіру інших членів організації. Цей тип влади часто виникає завдяки харизмі лідера і його здатності об'єднувати людей навколо спільних цілей і цінностей. 4) влада на основі контролю ресурсів (ресурсна влада). Ця форма влади виникає, коли особа контролює важливі ресурси або матеріальні активи в організації. Керівництво має можливість впливати на рішення і дії через контроль над ресурсами. 5) влада на основі владного зловживання (корупція). Ця форма влади виникає, коли особи використовують свою позицію в організації для особистого збагачення або інших незаконних цілей. Це може підірвати довіру до лідерів і владних структур.

Отже, ця концепція [5] дозволяє аналізувати, як різні джерела влади можуть впливати на ефективність управління в публічному секторі. Це означає, що важливо забезпечити баланс різних джерел влади і забезпечити відкритість і прозорість у прийнятті рішень, щоб забезпечити успішне функціонування публічного менеджменту і довіру до організаційних лідерів, зміцнюючи інституційну спроможність держави. Концепція Дж. Френча та Б. Рейвена [5] про джерела влади і лідерства надає нам інструменти для аналізу організаційних динамік і ефективного управління в різних сферах діяльності, включаючи публічний менеджмент та сферу національної безпеки.

Обґрунтування джерел влади та лідерства в новому публічному менеджменті є важливою науковою проблемою в галузі публічного управління, яка безпосередньо пов'язана з необхідністю удосконалення системи публічного управління в Україні. Її дослідження дозволяє поглибити знання на відповіді на низку завдань щодо необхідності трансформації ролі влади та лідерства, яку вони відіграють у взаємодії з громадськістю та іншими секторами, забезпечувати стратегічне планування, контроль та оцінку результатів діяльності публічного сектору, децентралізувати владу та надавати більше автономії та відповідальності менеджерам публічного сектору, використовувати ринкові механізми та принципи для покращення ефективності та якості послуг публічного сектору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григор'єва Т., Колесникова Ю., Марченко О. Напрями реформування системи публічного управління в Україні. *Ефективність державного управління*, 2018. 1(54). С. 7–14.
2. Зубчик О.А. Формування конкурентоспроможності держави в перспективі політичного часу (державно-управлінські аспекти): монографія. К: «Поліграф Плюс», 2019. 408 с.

3. Рубан Ю. Влада і авторитет: зміни в публічному управлінні та адмініструванні з погляду політичної філософії Ханни Арендт. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*, 2019. 12(2). С. 39–49.

4. Nelipa D., F. Tsvykh V., Zubchuk O., Sytnyk G., Hrebonozhko Y. The New Public Management paradigm as a further interaction of the public and private sectors. *Revista San Gregorio*. 2020. Volume 1. Number 42.

5. French J.R.P., Raven B. The bases of social power. In D. Cartwright (Ed.), *Studies in social power* 1959. Pp. 150–167.

6. Osborne S.P. (Ed.). *The new public governance? Emerging perspectives on the theory and practice of public governance*. 2010. Routledge.

Денис РУДЕНКО
(Київ, Україна)

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В ПЕРІОДИ ЕПІДЕМІЙ ТА ПАНДЕМІЙ В УКРАЇНІ

Державне регулювання економічних процесів, у тому числі й інвестиційної діяльності підприємств та фінансових інституцій, а також сфери залучення вітчизняних та іноземних інвестицій є важливим аспектом у розвитку країни. Інвестиційна діяльність регулюється державними та недержавними інституціями, які спираються у своїй діяльності на законодавчі акти, укази, постанови, положення та інструкції [6]. Пандемія Covid-19 поставила перед суб'єктами господарювання нові ризики і проблеми, які вимагають пошуку ефективних управлінських рішень та використання нових і дієвих шляхів ведення бізнесу [1; 2; 4; 5; 7].

Для покращення економічного росту України в кризовий період, вирішальними мають стати іноземні інвестиції. У підвищенні інвестиційної привабливості України важливе місце займають процеси не тільки державного управління, але і чіткість механізмів визнання іноземних інвестицій, контролювання організації їх залучення в бізнес та прозорий і достовірний облік об'єктів і результатів інвестування [8, 43].

Згідно з даними звіту Конференції ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD) «Про глобальні інвестиційні тенденції», глобальні прямі іноземні інвестиції (ПІІ) суттєво зменшилися у 2020 р. [9]. Згідно з даними Моніторингу інвестиційних тенденцій Конференції ООН з торгівлі та розвитку, відбулося пониження на 42% з 1,5 трлн дол. у 2019 р. до майже 859 млрд дол. США. Востаннє такий низький рівень спостерігався в 1990-х роках і більш ніж на 30% нижчий за інвестиційний мінімум після світової фінансової кризи 2008-2009 р.. Згідно зі звітом, падіння ПІІ було зосереджено в розвинених країнах. У них прямі іноземні інвестиції за пів р. склали 98 млрд дол., що на 75% менше, ніж у 2019 р. Падіння було дуже нерівномірним у регіонах, що розвиваються: -37% у Латинській Америці та Карибському басейні, -18% в Африці та -4% у країнах, що розвиваються, в Азії. ПІІ в країні з перехідною економікою скоротилися на 77% до 13 млрд дол. [9].

Щодо іноземних інвестицій в Україну, спираючись на порівняння аналітико-фактологічних даних за 2004–2021 рр. з цього питання, можна зауважити на суттє-